



Haftanın Odağında

Güncel konularla her hafta

9 Şubat 2018

ABD Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde Türkiye üzerine yapılan toplantıya ABD Hazinesi'nden yetkililerin de katılmış olduğu haberleri dikkatlerden kaçacak gibi değil. Hatta söz konusu Hazine yetkilisinin "yaptırımlar; kara para aklama/terörle mücadele finansmanı politikaları aracılığıyla ulusal güvenlik tehditlerinin finansmanını aksatmak" uzmanı oluşu ABD yönetiminin Türkiye aleyhinde cezalandırıcı mali ve ekonomik tedbirler almaya çok yaklaşıldığı olarak yorumlanmış durumda.

Türkiye-ABD ilişkilerinde son 50 senede dönem dönem oluşabilen gerginlikler, kırılma noktasına hiç bu kadar yaklaşmamıştı. Obama'nın başkanlık döneminde yokuş yukarı gitmeye başlayan Türkiye-ABD ilişkileri Trump'ın döneminde dış politikada devamlılık arz ederek kopma noktasına doğru ilerliyor gibi bir görüntü içinde. Cumhurbaşkanı Erdoğan açınsındansa ABD-Türkiye arasındaki ikili ilişkiler; hatta Türkiye'nin batı ile olan ilişkileri varoluşsal bir zemine taşınmış durumda sanki.

Önümüzdeki günler, haftalar çok belirleyici olacak. ABD-Türkiye ilişkilerinin onulmaz bir noktaya ulaşması hiç kuşkusuz ekonomik ve politik yansımaları beraberinde getirecek bir depreme neden olabilecek boyutta.

ABD, Türkiye'ye ekonomik yaptırımlara ne kadar yakın?

ABD basınıni takip edenler, Zarrab-Atilla davası ön planda olmak üzere son aylarda Türkiye-ABD ilişkilerinin bozukluğu üzerine ne kadar çok makale, rapor, çalışma çıktığının mutlaka farkındadır. Bu durum tabi tek taraflı değil. TSK'nın ÖSO unsurları ile beraber giriştiği Afrin harekâtının ilerleyen her gününde, Türkiye'deki basın da ABD-PYD/YPG işbirliğini gündeme taşıyor zaten. Hatta ABD Dışişleri Bakanı Rex Tillerson'ın Ortadoğu'da altı gün planladığı tur sırasında Ankara'yı ziyaret ediyor oluşu; ortamı yumuşatmak ve Menbiç'te Türk-ABD askerlerinin doğrudan çatışmasını önlemek için Ulusal Güvenlik Danışmanı General McMaster'ın da gelişi ilişkilerde gerginliğin ne derece yüksek olduğunun habercisi.

İki NATO üyesi ülke askerlerinin Suriye'nin kuzeyinde çatışmasına belki de ramak kalmış olması dikkatleri ABD-Türkiye ilişkilerinin ne dereceye kadar aşınacağına

çeviriyor ister istemez.

Bir yandan da tabii, NATO üyesi Türkiye'nin NATO kurallarına aykırı olduğunu bile bile Rus yapımı ve hatta ABD yaptırımı olan Rus şirketler üzerinden S-400 füzelerini alma girişimi gündemde. Şimdi bir de Rusya Federal Havacılık Kurumu (Rosaviatsiya) ve Türkiye Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü arasında Rus yapımı Ka-32 helikopter alım anlaşmasının [imzalanması](#) ABD-Türkiye ilişkilerinde bir patlama anının yaklaştığına delalet.

Kimi uzmanlarca Ruslardan S-400 hava savunma sisteminin satın alınmasının tamamlanacağı 2020 Türkiye'nin NATO üyeliğinin sonunun başlangıcı olacak. Sırf bu S-400 sorununun bile ABD tarafından ekonomik yaptırımlara neden olacağı kapalı kapılar ardında bolca tartışılan konulardan.

Rus devlet ajansı gibi çalışan [Sputnik](#)'te çıkan bir haber tüm bu gerginleşen hava içinde oldukça dikkat çekici. Optimar ve AGS Global'in yaptığı araştırmalarda Türk halkının ABD'ye olan desteği %5'lerde kalırken Rusya'ya hissedilen yakınlık %60'ların üzerinde.

Yaratılan hava tam da böyle olunca, ABD Senato Dış İlişkiler Komitesi'nin 7 Şubat Çarşamba günü yapılan kapalı toplantısında ele alınan "Türkiye ve Önümüzdeki Yol" isimli rapor hayli önem kazanıyor. Washington merkezli düşünce kuruluşu "The Bipartisan Policy Center" (BPC) tarafından kaleme alınan toplantı hakkındaki notlarda öne çıkan, toplantıya ABD Hazinesi'nden yetkililerin de katılmış olması.

Hatta söz konusu Hazine yetkilisinin "yaptırımlar; kara para aklama/terörle mücadele finansmanı politikaları aracılığıyla ulusal güvenlik tehditlerinin finansmanını aksatmak" uzmanı oluşu ABD yönetiminin Türkiye aleyhinde cezalandırıcı mali ve ekonomik tedbirler almaya çok yaklaşıldığı olarak yorumlanmış durumda.

Zarrab-Atilla dava sürecinin eninde sonunda adı geçen bankalara cezanın yanında -hafif ya da ağır- ekonomik yaptırımlara varabileceği üstü kapalı olsa da tartışılmıştı. Şimdi Afrin-Menbiç ekseninde iki ülke arasında yaşanan tersleşme bu tür yaptırımların belki de ilk kez bu kadar elle tutulur hale gelmesine neden oluyor.

Türkiye kamuoyunda ABD karşıtlığının giderek yükselmesi, ABD açısından Türkiye'ye olası yaptırımları bıçak sırtı tutuyor. Bir taraftan, ABD için stratejik ortaklıktan hızla uzaklaşarak askerleri burun buruna gelmek üzere olan iki ülke var. Diğer yandan Türkiye'deki seçimler de denklemleri etkiler boyutta. Bildiğimiz üzere, Türkiye 2019'da kritik başkanlık seçimine yelken açmış durumda. Hatta çoktan yazılıp çizilmeye başlandığı şekliyle Temmuz 2018 civarında bir erken seçim bile gündeme girmiş durumda.

Bu açıdan olası ABD yaptırımları seçime zaten milliyetçilik damarı üzerinden hazırlanan AKP-MHP bloğu için bulunmaz nimet haline dönüşme potansiyeline sahip. Türkiye için "otoriter istikrar" haline çok da karşı çıkmayan ABD açısından gücün kendine karşı da kullanılması işin rengini değiştirir boyutta.

Bu nedenle mevcut hasarlı ilişkilerde yeni bir bozulma dalgası yaratmadan Türkiye'ye İran'la yasaklı dönemdeki dış ticareti için Halkbank üzerinden ceza vermek işin en kolay gibi görünüyor. **Ya Fransız BNP Paribas'ya aynı nedenle verilen 9 milyar dolarlık cezanın bir benzeri gelecek Halkbank'a; ya da bu ceza ve beraberinde bir de Halkbank'ın ABD finansal piyasalarından çıkarılması tabii dolayısıyla küresel finans piyasalarından atılması söz konusu olabilecek.**

Benzer bir şekilde, yasaklı Rus askeri firmalardan alınan S-400 savunma sistemi de ABD' Hazine'sinin Türkiye'ye ekonomik yaptırım uygulaması için geçerli bir neden ABD kanunlarına göre.

İşlerin artık kopma noktasını hızla geçmesine neden olacak bir olası adım da Türkiye’de hükümete yönelik yolsuzluk iddiaları üzerinden gelecek yaptırımlar yoluyla olabilecek boyutta. Geniş vize yasaklarından, devletle iş yapan medya sahipleri dâhil belli kişileri yolsuzluk ve insan hakları ihlalleri iddiaları üzerinden hedef alacak ekonomik yaptırımlar bu kapsamda söz konusu BPC raporuna göre.

Türkiye adının bolca geçtiği tüm bu korkunç olasılıklar, AKP iktidarı açısından ABD ile ilişkilerinin geri dönülemeyecek kadar bozulmuş bir noktaya çok yaklaştığını anlatıyor belki de. Diplomasi her zaman bu tür köşeli adımların atılmasını engelleyecek bir mekanizma olarak ortaya çıksa da, hem yaklaşan seçimlerin milliyetçilik zemininde bir yarışa döneceğinin kesinleşmesi hem de muhatap olarak Trump gibi bir ABD başkanının oluşu yumuşamanın ne kadar zor olacağına bir anlamda garantisi haline dönüşüyor.

Şimdi gözler Menbiç’te. ABD tarafında kimilerine göre NATO içinde veya dışında Amerikan-Türk model işbirliği artık çoktan bir mitten ibaretken, kimilerine göre hala bir orta yol bulabilmek olasılıklar dâhilinde.

İki ülke askerinin Menbiç’te karşı karşıya gelme hali, ABD açısından çeşitli derecelerde yaptırımları bir seçenekten çok bir zorunluluk haline dönüştürebilecek boyutta.

Bir yanda Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Afrin’den sonra TSK-ÖSO ortaklığının ABD’nin “kırmızı çizgimiz” dediği Menbiç’e ilerleyeceği açıklaması var. Diğer yanda da, IŞİD’le mücadele koalisyonunda sözcülük yapan ABD’li üst düzey komutan Funk’ın daha bu hafta içinde Menbiç ziyareti yaparak Menbiç’te ABD askerlerinin vurulması halinde ABD’nin “saldırgan şekilde karşılık vereceği” açıklaması var.

Türkiye-ABD ilişkilerinde son 50 senede dönem dönem oluşabilen gerginlikler, kırılma noktasına hiç bu kadar yaklaşmamıştı. Obama'nın başkanlık döneminde yokuş yukarı gitmeye başlayan Türkiye-ABD ilişkileri Trump'ın döneminde dış politikada devamlılık arz ederek kopma noktasına doğru ilerliyor gibi bir görüntü içinde. Cumhurbaşkanı Erdoğan açınsındansa ABD-Türkiye arasındaki ikili ilişkiler; hatta Türkiye'nin batı ile olan ilişkileri varoluşsal bir zemine taşınmış durumda sanki.

Önümüzdeki günler, haftalar çok belirleyici olacak. ABD-Türkiye ilişkilerinin onulmaz bir noktaya ulaşması hiç kuşkusuz ekonomik ve politik yansımaları beraberinde getirecek bir depreme neden olabilecek boyutta.

İletişim:
Güldem Atabay Şanlı

+90 532 347 82 06
guldem.atabaysanli@egelico.com

Bu doküman Egeli & Co. Aile Ofisi Yönetim Danışmanlık ve Destek Hizmetleri A.Ş. ("Egeli & Co. Aile Ofisi" Mersis No: 0325054296800015) tarafından hazırlanmıştır.

Egeli & Co. Aile Ofisi ailelere, varlıklarının sürdürülebilirliği için aile üyeleri ile koordineli oluşturduğu yatırım felsefesi ve hedefler doğrultusunda farklı alanlardaki uzmanların koordinasyonunu sağlayan; objektif ve profesyonel yaklaşımla tek bir merkezden servet yönetimi, ilişki yönetimi ve varlık optimizasyonu hizmetleri veren ve aile içindeki tüm nesiller ve paydaşlar için yol gösterici olan bağımsız ve butik bir danışmanlık şirkettir.

YASAL UYARI:

Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. Bu belgedeki bilgilerin doğruluğu, güvenilirliği ve güncelliği hakkında gerekli özeni göstermekle birlikte bu bilgilerin güvenilirliği, doğruluğu, güncelliği ve eksiksizliği hakkında hiçbir garanti vermemektedir. (Varsa) Yürürlükteki herhangi bir yasa veya düzenleme ile sorumluluğun sınırlandırılması ölçüde tasarruf olarak, Egeli & Co., yöneticileri, çalışanları, temsilcileri ve ajanları bu belgenin içeriği, hatası veya eksiklerinden ya da bu bilgilere dayanılarak yapılan işlemlerden doğacak her türlü maddi/manevi zararlardan (ihmal olup olmadığı ya da başka bir şekilde olursa da) ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zararlardan dolayı sorumlu tutulamaz. Herhangi bir şirket, sektör, hisse veya yatırım için detaylı ve tam bir analiz değildir. Egeli & Co. her an, hiçbir şekilde ve surette ön ihbara ve/veya ihtaraya gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. İşbu araştırma raporu, ticari iletişim ve ticari elektronik ileti olmayıp sadece ekonomik konjonktür ile ilgili bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor hangi amaçla olursa olsun çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayınlanamaz.

